

pri obravnavi „verskih“ postav v obeh zbornicah govorilo. Nasproti kat. stranki so govorili: žl. Tschabuschnigg, Arneth, Neuman, Höfler, Hye, Hartig, Ant. Auersperg (pesnik Anastazij Grün) in Lichtenfels, ktere ga si je liberalna večina za splošnega govornika izvolila, ktere ga je pa med govorom nesreča zadela, da se je v omotici na svoj stolec zvrnil in so ga morali odnesti, ter še zdaj boleha.

V imenu odborove večine je govoril vitez Hasner, nekdanji minister bogočastja, gladko in pretkano, za njim pa minister Stremayr, ki je proti Lavantinskemu knezoškofu, ki so med drugim rekli, da bodo te postave vernikom britkosti delale, sklicaval se na Dunajskega nadškofa, češ, da temu ni tako; toda nadškof je le hotel dokazati, da postav treba ni, ker je prvotna vladna predloga, ktero je pa zbornica poslancev poostrila, blizo enakega obsežka, kakor konkordat (pogodba s papežem od l. 1855). — Slednjič je govoril minist. prvosednik knez Auersperg, ki je spodbijal skoz in skoz resnično besedo Praškega nadškofa in kardinala Schwarzenberga, ki je med drugim rekel, da ponižuje ta postava duhovnika v državnega služabnika. S tem se ve da ni rečeno, da bi državni služabniki spoštovanja vredni ne bili, ampak le, da ima cerkev odločiti, kdo da je za to in ono cerkveno službo sposoben, a ne vlada, ki meri s celó drugim merilom sposobnost in tako cerkveno službo ponižuje, ker jo dostikrat podeli osebam, ki so njej všeč, cerkvi pa nikakor na čast in korist.

Zgodilo se bo torej, česar smo se vedno bali, in toraj lani toliko pisali, da ne liberalcev voliti: vlada dobi oster nož v roke zoper slovansko duhovenstvo, ki je dosedaj iz živega prepričanja, da sta nemškutarstvo in liberalizem slovanskim katoliškim narodom silno pogubna, upiralo se sistem, ki oboje silno pospešuje. Če se vsled novih postav vladi posreči, da duhovniki — česar pa ni misliti — povsod utihnejo in liberalnim kričačem ljudstvo prepustijo, bode ubogo ljudstvo samo najbolj škodo trpelo!

Ogersko. Velikonočni ponedeljek so napravili skrajni levičniki shod, v katerem je bil razgovor o državni banki, to je o društvu bogatinov, ki dela bankovce in državi posoja. Sklenili so prošnjo do fin. ministra in državnega zboru za ustanovljenje samostalne ogerske banke, ki bi toraj z dunajsko ničesar več opraviti ne imela. Kakor pa stvari stojé, bi Magjarem to dovoliti le zamogel človek, ki hoče njih lastno „državo“ v propad pahnuti. Bankovci se lahko delajo, pa „evenk“ za nje se — posebno na Ogerskem — težko dobi.

Vnanje države. V nemškem državnem zboru in zunaj njega so se dolgo časa trgali zastran tega, koliko da naj šteje stoječa armada. Po trdem uporu so zdaj tudi nasprotniki popustili in hočejo vladi dovoliti, kar tirja, namreč 401.000

mož na 7 let. — Sicer je to grozno veliko, pa kaj si hočejo? Rudečkarji komunisti kažejo povsod pesti, liberalcem pa tudi ni vse eno, ali v miru zavživajo, kar imajo, ali se pa nevarnosti izpostavijo, da pridejo rudečkarji s petrolejem in rečejo: daj, daj, sicer ti vse požgemo!

Francosko. Rudečkar Rochefort (Rošfór), ki je s tovariši Paris strahoval in požigal, je na potu v prognanstvo s 5 tovariši ušel in pobegnul na Angleško ali kakor drugi trdijo na Švicarsko.

## Za poduk in kratek čas.

Nemški „šolmeštri.“

Leta 1866, ko smo pri Sadovi od Prusov tepeni bili, so Dunajski liberalci in za njimi vsi drugi kvasili: „Pruski šolmeštri so našo armado pobili!“ Od tega trenutka so letele neprenehoma strupene pušice na „staro“ šolo v Avstriji, češ, da bi nas Prusi nikdar natepli ne bili, ako bi šola pod nadzorstvom cerkve ne bila. To hujskanje rodilo je „nove“ šolske postave, brezversko šolo; „šolmeštrov“ se je pa polastila ponosna misel, da na njih ramah država sloni, da se toraj tudi država po njih sukati mora!

Kakor pa ima vsaka laž le kratke noge, tako tudi ta. Šemo ji je potegnul raz obraza prusko-nemški vojni minister, maršal Moltke, ki je v nemškem drž. zboru med drugimi resnicami tudi naslednjo povedal: „Govorilo se je, da so „šolmeštri“ naše bitve dobili. Ali znanost sama ne povzdigne človeka na ono stališče, da je pripravljen življenje dati za kaki vzor, za splovanje svojih dolžnosti, za slavo domovine; k temu je treba prave vzreje človeka. Ne šolmeštri, marveč vzrejalec dobil je bitve, in ta je: država, ki je kakih 60 let sem narod vzrejala k životni čilosti in duševni jakosti, k redu in natančnosti, zvestobi in pokoršini, k domoljubju in možatosti.“ —

Kot previden, mnogo skušen vojak ve Moltke prav dobro, da se vse to ne doseže po laži-liberalizmu, kateri ničesar druga ne ve, kakor da pri šoli in v javnem življenju spodkopava vero in vestnost, brez katere vse to mogoče ni, kar Moltke kot neobhodno pogodbo narodnega junaštva poudarja. Do najnovejšega časa tudi na Pruskem vodénega liberalizma ni bilo, bila je pa lepa sloga med državno in cerkveno oblastjo, živo tekmovanje na duševnem polju in vsled tega lep vspeh v šolah, ki niso bile brezverske. Bode li pruska zgodovina tudi v prihodnje, odkar je Bismarkov liberalizem vse razdjal, o enakih zmagah govoriti zamogla, je silno dvomljivo in se bo na skoro pokazalo.